

Sygn. akt I ACa 728/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Fijałkowska (spr.)
Sędziowie:	SA Jacek Nowicki SA Mikołaj Tomaszewski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Ewa Gadomska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. G.**

przeciwko (...) **SA**

w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 25 maja 2012 r., sygn. akt I C 422/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 900 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Mikołaj Tomaszewski Elżbieta Fijałkowska Jacek Nowicki

Sygn. akt I ACa 728/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu

1. zasądził od pozwanego (...) S.A. w S. na rzecz powoda R. G. kwotę 132.570 zł wraz z ustawowymi odsetkami:

a) od kwoty 50.000 zł od dnia 20 grudnia 2010 r. do dnia zapłaty,

b) od kwoty 75.000 zł od dnia 13 grudnia 2011 r. do dnia zapłaty,

c) od kwoty 7.570 zł od dnia 6 marca 2012 r. do dnia zapłaty,

2. zasądził od pozwanego na rzecz powoda tytułem renty kwotę 770 zł miesięcznie płatną do 10-tego każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności począwszy od marca 2012 r.,

3. ustalil odpowiedzialność pozwanego za mające powstać w przyszłości u powoda skutki wypadku z dnia 10 sierpnia 2009 r.,

4. w pozostałym zakresie oddalil powództwo,

5. kosztami postępowania obciążył pozwanego w całości i z tego tytułu:

a) zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.617 zł,

b) nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sąd Okręgowy w Poznaniu kwotę 8.895,19 zł.

Wyrok w odniesieniu do rozstrzygnięcia zawartego w pkt 2 i 5 zaskarżył pozwany i zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że powód udowodnił, iż jest częściowo niezdolny do pracy, a w pozostałym zakresie nie może podjąć pracy, a tym samym, że należna jest mu renta płatna na przyszłość w wymiarze 770 zł miesięcznie, gdy tymczasem z materiału dowodowego wynika, że powód pozostaje jedynie częściowo niezdolny do pracy, a w pozostałym zakresie może podjąć pracę na stanowisku przystosowanym lub w zakładzie pracy chronionej,
- naruszenie prawa materialnego tj. art. 444 § 2 k.c. poprzez pominięcie, że powód jest jedynie częściowo niezdolny do pracy i może zachowaną zdolność do zarobkowania wykorzystać, a mimo to przyjęcie, że zachodzą przesłanki dla zasądzenia na rzecz powoda renty wyrównawczej bieżącej w oparciu o treść art. 444 § 2 k.c. w kwocie 770 zł miesięcznie,
- naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 233 k.p.c. poprzez ustalenie, że powód był zdolny do świadczenia pracy w części, a mimo to przyjęcie, że zachodzi przesłanka pozytywna z art. 444 § 2 k.c. dla zasądzenia renty wyrównawczej określonej w pkt 2 wyroku.

Wskazując na te zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w pkt 2 poprzez oddalenie powództwa w tym zakresie oraz w pkt 5 poprzez stosunkowe rozdzielanie kosztów postępowania w I instancji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego ustalonych według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem I instancji oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w postępowaniu przed Sądem II instancji, ewentualnie wniósł o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Poznaniu, przy pozostawieniu temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem II instancji.

W odniesieniu do nieprawomocnego rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy ustalił, co następuje.

Powód R. G. skończył dwudziesty trzeci rok życia, posiada wykształcenie zawodowe - jest operatorem obrabiarek skrawających. Przed wypadkiem, któremu uległ w dniu 10 sierpnia 2009r. wykonywał pracę montera kurników i otrzymywał z tego tytułu wynagrodzenie podstawowe w wysokości 1.270 zł netto miesięcznie.

Doznany skutek wypadku uraz spowodował u powoda znaczne ograniczenia w możliwości wykonywania pracy. Z powodu epilepsji nie może on pracować na wysokościach, przy maszynach, w ruchu oraz przy prądzie o wysokim napięciu. Uszkodzenie funkcji wzrokowej skutkuje niezdolnością powoda do pracy przy maszynach w ruchu

(także w wyuczonym zawodzie operatora obrabiarek skrawających), prac na wysokości oraz prac wymagających dobrej orientacji przestrzennej. W przyszłości powód ma możliwość wykonywania pracy tylko na stanowiskach przystosowanych w zakładach pracy chronionej.

Po nastąpieniu wypadku, w okresie od 18 maja 2010 r. do 30 września 2011 r. powód otrzymywał świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 699,30 zł, a następnie, od dnia 1 października 2011 r. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy w wysokości 498,72 zł. Za miesiąc marzec 2012 r. powód otrzymał rentę w wysokości 866,18 zł.

Od 2011 r. powód poszukiwał zatrudnienia w zakładach pracy chronionej. Od września do grudnia 2011 r. uzyskał on zatrudnienie w zakładzie w P. i otrzymywał z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 900 zł netto miesięcznie. Z pracy tej powód został zwolniony ze wskazaniem, że jest on zbyt wolny w działaniu. W grudniu 2011 r. powód podjął się pracy w innym zakładzie pracy chronionej, gdzie również uzyskiwał wynagrodzenie w wysokości 900 zł. Pracował tam w grudniu 2011 r. oraz styczniu i lutym 2012 r. Z pracy tej powód został również zwolniony. Od lutego 2012 r. powodowi nie udało się już podjąć zatrudnienia.

Zgodnie z dyspozycją art. 444 § 2 k.c., jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej lub zmniejszyły się widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia odpowiedniej renty.

Z dokonanych ustaleń faktycznych jednoznacznie wynika, że powód jest częściowo niezdolny do pracy. Nadto, zmniejszyły się jego możliwości zarobkowe na przyszłość. Z wniosków przedstawionych w opiniach biegłych sądowych jednoznacznie wynika, że nie będzie on mógł wykonywać pracy tak w zawodzie wyuczonym, jak i rzeczywiście wykonywanej przed nastąpieniem wypadku. Zatem nie będzie dysponować możliwością zwiększenia doświadczenia zawodowego i uzyskiwania zarobków w stopniu adekwatnym do uzyskanych kwalifikacji zawodowych.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle powyższych okoliczności, uzasadnione jest zasądzenie na rzecz powoda od marca bieżącego roku renty w wysokości 770 zł wyliczonej na podstawie różnicy pomiędzy uzyskiwanym przez niego wynagrodzeniem przed wypadkiem - 1.270 zł, a uzyskiwanym do marca 2012 r. świadczeniem rentowym z ZUS w wysokości (w przybliżeniu) 500 zł. Nie znalazły uzasadnienia argumenty pozwanego sprzeciwiające się zasądzeniu powyższego świadczenia, który wskazał, że świadczenie rentowe powoda uzyskiwane z ZUS, w związku z dokonaną waloryzacją, uległo wzrostowi. Sąd I instancji zwrócił jednak uwagę na realny wzrost poziomu wynagrodzeń w gospodarce od roku 2009. Doświadczenie życiowe wskazuje, że powód kontynuując pracę i uzyskując coraz szersze doświadczenie zawodowe mógłby obecnie liczyć na znacznie wyższe wynagrodzenie, aniżeli uzyskiwał on w 2009 r. Sąd nie zgodził się z argumentem, że powód ma możliwość wykonywania pracy w ograniczonym zakresie. Dokonane ustalenia faktyczne wskazują, że pomimo podejmowania wysiłków w celu znalezienia pracy, nie utrzymał on zatrudnienia w zakładach pracy chronionej. Wpływ na to miała kondycja psychoruchowa powoda, która biorąc pod uwagę stwierdzone uszkodzenia mózgu i konieczność stosowania leków na epilepsję, nie polepszy się istotnie w najbliższym czasie, co potwierdzają wnioski opinii biegłych. Sąd stwierdził, że rozpatrując roszczenie rentowe należało brać pod uwagę realne, potwierdzone dowodami, szanse powoda znalezienia pracy, a nie tylko szansę hipotetyczne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. Mając na uwadze fakt, że powód uległ stronie przeciwnej jedynie w bardzo niewielkiej części swoich żądań, Sąd obowiązek poniesienia tych kosztów wyłożył na stronę pozwaną.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie

Sąd odwoławczy w całości podziela stanowisko Sądu I instancji co do zaistnienia podstaw do zasądzenia na rzecz powoda renty wyrównawczej (art. 442 § 2 kc). Zgodnie z zasadami wynikającymi z przywołanego przepisu renta z tytułu utraty zdolności do pracy powinna rekompensować poszkodowanemu uszczerbek, który wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia powstał w jego dochodach z tytułu pracy zarobkowej lub prowadzonej działalności gospodarczej. Będzie on równy różnicy między hipotetycznymi dochodami, które osiągałby, gdyby nie doszło do zdarzenia szkodzącego, a dochodami, które uzyskuje, będąc poszkodowanym, uwzględniając także świadczenia otrzymywane z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Reguła ta, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie została naruszona zaskarżonym orzeczeniem.

Okoliczność, że powód zachował ograniczone możliwości do wykonywania pracy zarobkowej na specjalnie przygotowanych stanowiskach, w warunkach pracy chronionej, nie oznaczała nieudowodnienia przez poszkodowanego istnienia przesłanek do przyznania renty wyrównawczej. Z ustaleń dokonanych przez Sąd Okręgowy wynika, że powód podejmował próby wykonywania pracy zawodowej w stworzonych specjalnych warunkach. Z uwagi jednak na doznany uszczerbek na zdrowiu nie mógł podolać nałożonym przez pracodawcę obowiązkom. Pozwana nie wykazała aby rozwiązanie stosunku pracy z powodem nastąpiło z innych przyczyn niż to zostało ustalone tj. np., że było to na skutek zawinionego zachowania powoda, jego niechęci do wykonywania pracy.

Przy ustaleniu, że poszkodowany ma ograniczone możliwości wykonywania pracy zarobkowej istotne jest rozważenie, czy w okolicznościach konkretnej sprawy mogą być one wykorzystane. Ocena ta nie może być oderwana od sytuacji osoby poszkodowanej dotyczącej jej aktualnego stanu zdrowia, wykształcenia oraz miejsca zamieszkania. Powód mieszka w małej miejscowości i już z tego względu ofert pracy dla wszystkich osób poszukujących zatrudnienia jest niewiele. Poza tym ograniczenia wynikające z stanu zdrowia powoda są tak duże, że nie sposób nawet określić stanowiska pracy, które mógłby zajmować by wykorzystywać pozostałe możliwości zarobkowania.

Wbrew stanowisku pozwanej powód udowodnił (art. 6 kc), że w obecnej sytuacji nie jest w stanie wykonywać pracy zarobkowej. Fakt, że w toku postępowania przed Sądem I instancji powód nie przedstawił żadnego zaświadczenia z Powiatowego Urzędu Pracy o poszukiwaniu zatrudnienia nie podważał ustalenia o braku możliwości wykonywania pracy. Z zeznań powoda wynikało, że chciałby cokolwiek robić by nie być skazanym na ciągłe przebywanie w domu i nudę. To wyjaśnienie jest wiarygodne w ocenie Sądu Apelacyjnego, nieprawdopodobne jest bowiem aby młody człowiek, jakim jest powód, nie miał potrzeby przebywania z innymi ludźmi, nawiązywania kontaktów. To przede wszystkim właśnie, poza dochodem, dawałaby praca, codzienne z nią związane obowiązki i co miałyby bez wątpienia znaczenie terapeutyczne dla powoda. Nie sposób zatem przyjąć, że powód nie wykonuje pracy z niechęci do niej. Z zasad doświadczenia życiowego wiadome jest, a potwierdza to dołączony do odpowiedzi na apelację wydruk zestawienia ogłoszeń Powiatowego Urzędu Pracy w S. (k.285 – 293), że aktualnie powód nie ma możliwości wykonywania pracy zarobkowej. Oznaczało to, że przyznana przez Sąd Okręgowy renta wyrównawcza miała podstawę, zarówno co do zasady jaki i wysokości.

Zaskarżone rozstrzygnięcie o kosztach postępowania nie nasuwało zastrzeżeń, zaś apelacja nie zawierała żadnego uzasadnienia dającego podstawy do jego zmiany.

Wobec tego apelacja pozwanego na podstawie art. 385 kpc podlegała oddaleniu

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie § 13 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 6 pkt. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm

Jacek Nowicki Elżbieta Fijałkowska Mikołaj Tomaszewski